

CLOENDA DEL TERCER CONGRÉS CATALANISTA

Palau del Parlament, 23 de novembre de 2009

Molt honorables presidents Pujol i Rigol, senyores diputades, senyors diputats, senyora presidenta del Tercer Congrés Catalanista, senyores i senyors, en primer lloc vull agrair-los que hagin triat el Parlament per fer aquesta cloenda. I, evidentment, els explico el meu compromís de fer arribar les conclusions a tots els grups parlamentaris, a totes les diputades i els diputats, als quals penso que van dirigides en primera instància.

Permetin-me unes quantes reflexions a l'entorn del que avui s'ha parlat i s'ha viscut aquí, en aquesta casa.

Vivim moments de crisis, de crisis en plural: la crisi financera, la crisi econòmica, la crisi de models productius, la crisi del món laboral, la crisi política, especialment greu, i fins i tot una crisi de valors, segurament l'arrel i la mare de les altres crisis.

I no s'han acabat, les crisis. Malgrat que algunes es puguin anar superant amb el temps, d'altres amenacen a la cantonada: la crisi energètica, la crisi alimentària, la crisi mediambiental... Totes aquestes crisis tindran una característica: seran de caràcter global, però al mateix temps tindran repercussions importants al nostre país. No solament repercussions, sinó també lectures concretes.

El món necessita respostes globals, però Catalunya també necessita respostes pròpies. I aquestes respostes no poden ser ni negatives ni passives. No ens podem quedar quiets en la resignació.

Els darrers mesos cito sovint Albert Einstein, que ho va explicar amb una certa poesia. Deia Einstein: "La crisi porta progressos. La creativitat neix de l'angoixa, com el dia neix de la nit obscura. És en la crisi que neixen la inventiva, els descobriments i les grans estratègies." I afegia: "Callar en la crisi és exaltar el conformisme."

Podem dir, per tant, que som en un moment de canvis, difícil, però que al mateix temps ofereix grans oportunitats de progrés. Les crisis demanen detectar i corregir el que va malament, el que ja no serveix, millorar mecanismes, innovar, intentar detectar el que serà necessari en el futur més immediat.

Aquest Tercer Congrés Catalanista, que recull el testimoni dels que es van celebrar el segle XIX, s'inscriu plenament en aquest context de necessitat d'analitzar el present, anticipar-se als escenaris de demà i plantejar-hi propostes.

Cal prendre decisions, i tan important com actuar és fer-ho amb un rumb clar i amb perspectiva a curt, mitjà i llarg termini, fugint de l'ansia per la immediatesa que massa sovint s'imposa als nostres temps. Cal reflexió, efectivament; cal posar les alternatives sobre la taula, i cal ser conscients de les seves derivades i tenir presents les variables globals del nostre temps.

És amb aquest rigor que el Congrés, en aquests dos anys, ha anat dibuixant l'escenari en què es troba el catalanisme del segle XXI. Política, cultura i llengua, economia i innovació, societat i valors, territori, medi ambient, immigració... Les claus del nostre temps analitzades i debatudes i que desemboquen en el document de conclusions que avui han presentat.

És evident, doncs, que en aquest sentit el Tercer Congrés Catalanista constitueix una contribució molt valuosa, una contribució potent de la societat civil, als projectes de futur del nostre país. I els en dono les gràcies.

Voldria parar especial atenció, en aquest escenari de crisis globals i pròpies que planen sobre el país, en una de permanent i fonamental: la de les relacions entre Catalunya i l'Estat espanyol, que ens obliga a malbaratar temps i recursos en conflictes de competències, en la defensa de projectes propis per poder exercir l'autogovern i poder fer realitat una cosa tan simple com són les demandes socials i econòmiques dels catalans. Res més que això.

En tenim exemples d'importància estratègica, vinculats a les infraestructures de transport i a la projecció econòmica exterior, com ara la gestió dels aeroports catalans, i molt especialment la del Prat, o el corredor ferroviari mediterrani.

I sobre la taula de l'actualitat hi ha tres exemples d'aquesta constant tensió amb l'Estat que fan referència a l'àmbit legislatiu. El primer, el Proyecto de Ley General de Comunicación Audiovisual, amb què el Govern de l'Estat amenaça d'envair competencialment la Generalitat en un sector cultural i productiu tan rellevant i estratègic el segle XXI com ho és el de l'audiovisual.

El segon, l'amenaça del recurs de l'Estat contra catorze articles de la Llei d'educació de Catalunya, una llei que es va aprovar aquí al Parlament amb una àmplia majoria, amb el ple suport dels tres grups parlamentaris amb més representació, inclòs el principal de l'oposició; una llei de país que a l'Estat espanyol mai no han estat capaços de fer com a llei de país i que pot quedar subjecte un altre cop a conflictes amb l'Estat.

I, tercer, l'eterna espera de la resolució del Tribunal Constitucional sobre els recursos d'inconstitucionalitat contra l'Estatut.

Per cert, que de resolucions pendents per conflictes legislatius amb l'Estat en tenim unes quantes més, més d'una dotzena que són al calaix del Tribunal Constitucional, inclosa, ho recordo, la relativa al recurs que l'any 1999 el Govern d'Aznar va interposar contra la Llei de suport a les seleccions catalanes. I d'això només fa deu anys.

L'Estatut, però, és, òbviament, el cas principal. Per la seva preeminència jurídica i política, pel procediment de la seva aprovació –Parlament, Corts de l'Estat i referèndum del poble català– i perquè en si mateix va ser l'intent de fixar un marc estable –temporalment, però un marc estable– en les relacions amb l'Estat.

Amb les retallades patides en el tràmit ja va perdre força, i potser fins i tot sentit, i des que es va aprovar viu l'amenaça permanent de més retallades “a posteriori”, retallades que si s'esdevenen posaran en dubte la lògica del model de l'estat autonòmic. Es demostrarà, probablement de manera definitiva, que és una lògica injusta i negativa per a Catalunya; es demostrarà que les seves regles estan fetes contra nosaltres i que probablement no hi ha camí. Fa temps que dic que si el Constitucional resol contra l'Estatut hi haurà una greu crisi d'estat. Fa temps que em van renyar per dir-ho. Avui, els qui em van renyar em donen la raó. Si el Constitucional no resol el tema de l'Estatut, i el resol bé, serem davant d'una important crisi d'estat, i una crisi d'estat que no afectarà només Catalunya, no afectarà només Catalunya.

Per tant, no és estrany que a Catalunya creixin les veus que demanen exercir el dret a decidir sobre el nostre futur. De fet, part important de la societat catalana en aquests moments ho impulsa mitjançant consultes locals i simbòliques. És una opció present i creixent en el catalanisme del segle XXI que no es pot ignorar. Aquest Congrés, i penso que avui ha quedat clar, no ha defugit aquesta qüestió en els seus treballs.

El catalanisme, però, no acaba en el dret a decidir. I en coherència, en paral·lel al treball per l'exercici dels nostres drets col·lectius, el Govern, les institucions, la societat civil, el conjunt del catalanisme, hem de treballar i continuarem treballant, i aquest Congrés n'és un magnífic exemple, perquè el projecte de la Catalunya del segle XXI es mantingui viu, modern, obert a la Mediterrània, connectat a Europa, present al món.

Permetin-me també algunes referències amb relació al que vostès han dit avui aquí, que eren interpel·lacions molt directes a l'activitat de la cambra i, en el fons, a les coses que vivim en aquesta casa.

Compartint amb vostès moltes de les reflexions que han fet, deixin-me també dir una altra cosa que avui, en els temps que corren, és essencial de dir: la democràcia és el millor sistema per governar un país; no el menys dolent, el millor. No s'hi val dir allò de: “És el menys dolent.” No, no, és el millor. I la democràcia no funciona sense partits polítics. La

democràcia ha de funcionar, i el segle XXI especialment, amb la societat civil, compromesa, activa, i ha de funcionar, essencialment, també, gràcies a la ciutadania. Però els partits polítics hi han de ser. Que són susceptibles de millora? Infinítament, segur, i tant! I els partits polítics han de fer, hem de fer, acte de constricció, veure en què ens hem equivocat i corregir. Però no matem els partits polítics, perquè si ho fem matarem una part de la democràcia.

Segona. Els joves no són el futur d'aquest país; els joves són el present d'aquest país. I és imprescindible que encomanem catalanisme a la joventut d'avui. Segurament, el catalanisme que puguem intentar encomanar a la joventut d'avui té altres formes. És possible, però no ens ha de fer por. El que ha de ser un objectiu permanent de la societat catalana és encomanar el catalanisme als més joves, als que puguen, entre altres coses perquè puguen segurament amb altres mentalitats. Però insisteixo que no ens ha de fer por i que avui cal encomanar catalanisme a la gent jove.

I tercera. Hem parlat de la sentència de l'Estatut; hem parlat de la crisi; hem parlat d'aquest pessimisme que s'ha instal·lat en la nostra societat; hem parlat de millorar la qualitat de la democràcia, que afecta els partits, amb la transparència del seu finançament, etcètera, i hem parlat de grans reptes de país. I vostès, en les seves conclusions, en plantegen molts més, i és bo que sigui així. Però els reptes de país només s'aconsegueixen amb la unitat d'aquest país.

Catalunya és una nació. Això no ho pot discutir ningú. Ni tan sols poden discutir un preàmbul. És indiscutible: Catalunya és una nació. Catalunya no és un estat, almenys ara. I quan una nació no és un estat té febleses estructurals, i aquestes febleses estructurals només es poden superar amb la unitat. La millor resposta al Tribunal Constitucional dependent de quina sigui la sentència sobre l'Estatut, quina serà? La unitat. La millor resposta a la crisi econòmica, quina és? La unitat. La millor resposta a la crisi política que vivim, a la crisi de valors que vivim, quina és? La unitat. La millor resposta per millorar la qualitat de la democràcia, d'on sortirà? De la unitat. Unitat de qui? Unitat dels partits polítics, per començar, evidentment. I als partits ens costa massa, és cert, i hem de corregir moltes coses, ho he dit abans, i això especialment. Però unitat, també, de la societat catalana.

M'agafo a dos exemples que vostès esmenten en les seves conclusions. Marc català de relacions laborals. Els partits polítics hi han de treballar, per descomptat, al Parlament i al Congrés dels Diputats. Però els sindicats els primers. O no? És a això, al que em refereixo: unitat del poble de Catalunya, unitat de la societat civil, unitat dels partits polítics.

Ernest Benach i Pascual
President

En un altre moment fan referència, en les seves conclusions, al fet que l'església catalana ha de poder tenir més veu. I això, en part, és feina del Govern, segurament, però és feina fonamentalment de l'església catalana i dels catòlics d'aquest país.

Per tant, la resposta a tants i tants reptes, a tantes i tantes demandes que tenim en aquests moments, és la unitat.

Aquesta humil persona que els parla, de la unitat sempre n'ha fet bandera. Sempre. I penso que és la gran recepta que hem d'aplicar a Catalunya per als grans reptes que ens planteja el segle XXI, però també per a les grans adversitats que té Catalunya en aquest principi de segle.

Si sumem forces, si treballem amb constància, si apostem fort, com s'ha dit, per la innovació en tots els àmbits, en tots els àmbits, podem encarar aquest futur amb l'economia forta, amb els sectors productius adaptats al món global, amb la cultura plena de vitalitat, amb la societat cohesionada, un dels grans valors d'aquest país, amb dignitat i, sobretot, amb el país preparat.

Moltes gràcies a totes les persones que han impulsat aquest Congrés i que hi han participat per la seva valuosa aportació, per l'aportació que han fet a aquest país. Ha estat un honor acollir la cloenda del Congrés i la presentació de les seves conclusions.

El Tercer Congrés Catalanista, almenys en aquesta fase, ha acabat. Però tinguin la consciència ben tranquil·la, tinguin-ho molt clar: el futur acaba de començar.

Moltes gràcies.